

УДК 314.143: 330.59

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Студ. О.В. Ровнягін, гр. БОА-1-17

Науковий керівник проф. Н.П. Борецька

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. На основі дослідження індексу людського розвитку виявити основні тенденції та проблеми підвищення рівня життя населення України. Поставлена мета визначила наступні завдання: проаналізувати досягнутий рівень життя населення України, у порівнянні з іншими країнами світу, визначити основні напрями підвищення рівня життя населення України.

Об'єкт і предмет дослідження. Рівень життя населення України, у порівнянні з іншими країнами світу. Предмет - аналіз основних тенденцій індексу людського розвитку в Україні.

Методи дослідження. Аналіз та синтез, системний підхід, методи статистичного та економічного аналізу.

Наукова новизна. набуло подальшого розвитку визначення основних напрямів підвищення рівня життя населення України.

Результати дослідження. Стан і розвиток суспільства визначається значною кількістю та складом його населення, його трудовими можливостями, рівнем та якістю життя. Показники кількості, складу, динаміки населення, рівня його життя дають змогу судити про можливості соціально-економічного розвитку країни, його тенденції, вказують державі заходи, які необхідно вжити для розвитку народонаселення. Саме населення країни є джерелом ресурсів для праці, носієм конкретних економічних відносин. Тому для будь якої країни забезпечення гідного рівня життя населення, його відповідність кращим світовим стандартам, є цільовим завданням держаної політики. Від вирішення якої залежить не тільки економічний розвиток країни, але її соціальна та національна стабільність та успіх. Рівень та якість життя населення характеризує ступінь задоволення різноманітних його потреб досягнутий за певний проміжок часу в суспільстві, тому гідний рівень якості життя всіх категорій населення потребує запровадження та дотримання високих соціальних стандартів, що є однією з основних функцій соціального захисту населення. Тому якість життя можна розглядати як ступінь відповідності умов і рівня життя населення країни науково-обґрунтованим нормативам або встановленим стандартам.

За рекомендаціями ООН рівень життя - це сукупність таких показників, як: здоров'я, зокрема демографічні умови, їжа, одяг, фонди споживання і нагромадження, умови праці, зайнятість, організація праці, освіта, зокрема письменність, житло та його благоустрій, соціальне забезпечення.

Для характеристики рівня життя ООН використовує такий показник як «індекс людського розвитку» (ІЛР). Він включає:

- тривалість життя населення - 25-85 років;
- рівень освіти - 0-100% (кількість років, які провів в режимі навчання після 15 років середній громадянин);
- обсяг ВВП на душу населення від 200 до 4000 \$ США;

На основі показників країнам присвоюють певні індекси щодо людського розвитку, за якими їх поділяють на 4 групи: з дуже високим рівнем (цього року це Чехія, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія); високим (саме таким його визначили для України, а також Болгарії, Грузії й Туреччини), середнім (з пострадянських країн, цікавих для порівняння, сюди увійшла Молдова) і низьким. Цю інформацію також надають керівництву країн, які досліджують, для вивчення і вжиття невідкладних заходів щодо покращення стану справ. З плином часу дедалі більше людей отримували змогу долучитися до

всесвітнього розвитку. Слід якісно реформувати всі міжнародні інституції, щоб вони концентрувалися не лише на генеруванні багатства, а й на створенні рівних можливостей для всіх. Лише через досягнення рівності для людей можна розв'язати такі гострі на сьогодні світові проблеми, як бідність, погана медицина, закритий доступ до освіти тощо. Якість вітчизняної статистики, на жаль, не дає змоги отримати всі необхідні дані з цього питання. Тому значущість інформації, яка міститься у звіті й надана нашим науковцям та керівникам країни, важко переоцінити.

Україні впродовж останньої чверті сторіччя зіткнулася з абсолютно новими для себе викликами, зумовленими набуттям незалежності й розривом традиційних зв'язків у межах колишнього СРСР та формуванням нових міжнародних контактів. Долучення до нового глобалізованого світу спричинило глибоку економічну кризу перехідного періоду. І відійшовши від задекларованої за радянських часів рівності для всіх, виявили поміж себе кричущу нерівність. Таку глибоку, що нині вона може навіть спричинити розподіл суспільства на касти. За останні кілька років в Україні з'явилося абсолютно нове поняття «раптова бідність», з яким нам раніше стикатися не доводилося. Вплинули на це анексія Криму, бойові дії на сході й майже 2 мільйони вимушених переселенців. Більшість із них ще вчора мали все необхідне — житло, роботу, чітко визначений соціальний статус і були самодостатніми. Та миттєво втратили все й перетворилися фактично на біженців. І це ще більше загострило соціальні проблеми, яких й до того в нас було чимало, зауважила науковець.

Середня тривалість життя в Україні обох статей нині становить у середньому 71,1 року. Це нижче, ніж середній показник у світі — 71,7. І лише на 1,3 року більше, ніж було у 1990-му. Середня тривалість життя жінок в Україні — 76 років, чоловіків — 66,2 року. Дуже хороші показники в Україні за очікуваною тривалістю навчання, які зросли на 23%. Частка молоді студентського віку, яка здобуває вищу освіту, сягає 82%. І це найвищий показник серед згаданих вище країн. А частка осіб віком понад 25 років, які мають принаймні середню освіту, становить 94% серед жінок і 96% серед чоловіків. Кількість учнів на одного вчителя в нас у середньому становить 17 осіб. За ці роки цей показник не те що не зріс, а навпаки, знизився до 7,4 тисячі. Отже, фахівці ООН констатували, що понад 60% населення нині перебуває за визначеною ними межею бідності. Тобто живуть менш ніж на 8 доларів на добу на одну людину.

Висновки. Завдяки аналізу Індексу людського розвитку в Україні, виявлені наступні тенденції. У зв'язку з сучасними економічними та політичними умовами показник національного доходу на душу населення знизився у 1990р. 10,8 тис. - до 7,4 тис. у 2016 році, що пояснюється політичною і економічною нестабільністю розвитку держави в сучасних умовах. Натомість, у 2016р. очікувана тривалість життя населення України зросла на 1,3р. у порівнянні з 1990р, за цей час період тривалості навчання зріс на 23%. В цілому, за індексом людського розвитку Україна знаходиться на 84 місці та хоч і входить до держав з високим інтегральним індексом, однак такі його складові як НД на душу населення та тривалість життя потребують ретельної уваги з боку держави. Для підвищення рівня життя в Україні - держава має провести реформи по утворенню робочих місць для переселенців, затвердити нові реформи у соціальних сферах та впровадити зміни до тенденцій розвитку економічних напрямів в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сучасний стан, проблеми та тенденції розвитку суб'єктів фінансового ринку : колект. монографія / [Абакуменко О. В. та ін. ; під заг. ред. К. Ф. Ковальчука]. - Павлоград : АРТ СИНТЕЗ-Т, 2014. - 245 с.
2. Соціально-економічний розвиток сільських територій: регіональний вимір /Х. Притула. Ін-т регіон. дослідж. ім. М. І. Долишнього, 2015. – 354 с.